

[Ministeren for forureningsbekæmpelse.]

nu det være. Jeg har vel lov til at sige, at når også SF er hoppet på denne vogn, er det ikke de rent forureningsmæssige spørgsmål, der har været udslagsgivende, men en kombination af flere sæt af argumenter.

Hr. Brøndlund Nielsen har ganske ret i, at vi har valgt den form, at vi forbyder civile overlydsfly at flyve med overlydsfart; det er altså ikke et forbud mod civile overlydsfly. For mig at se bliver konsekvensen nok nogenlunde den samme, for jo større arealer man inddrager under et forbud mod overlydsfart, jo mindre rentabelt bliver det overhovedet at anvende overlydsflyene, og det er vel i og for sig ikke nogen dårlig udvikling.

Med disse ord skal jeg takke udvalget for dets behandling, og jeg skal meddele, at regeringen ikke kan tiltræde ændringsforslagene fra de radikale og SF.

Morten Lange: Ministeren for offentlige arbejder og for forureningsbekæmpelse og meget mere nævnte i sit indlæg efter min opfattelse to bekymrende ting. Den ene var henvisningen til den skandinaviske enighed. Jeg synes, det er udmærket, at man er enig om noget, men jeg synes, det er meget bekymrende, hvis det skal forhindre en af parterne i at gå videre. Det er den måde, man ikke kommer langt nok på, og jeg anser dette for at være et typisk eksempel. Hvis vi letsindigt skulle vove os ind i De europæiske Fællesskaber, vil vi opdage, at sådanne eksempler er reglen og ikke undtagelsen, efter hvad vi kender til det.

Men derudover var ministerens indvending simpelt hen urimelig, for hvis den minister, der var heroppe og tale lige før, blot med ét ord havde sagt, at han ville udstede det, som ikke hedder et dekret, men har den samme virkning, om, at militær flyvning med overlydsfart over dansk territorium ville være forbudt, havde vi såmænd ingen grund til at stille ændringsforslagene; så havde vi den fuldstændige skandinaviske enighed, og samtidig havde vi intet spektakel.

Hermed sluttede forhandlingen.

Ændringsforslag nr. 2

forkastedes med 107 stemmer mod 37.

Ændringsforslag nr. 1 angående titlen betragtedes som

bortfaldet efter forkastelsen af ændringsforslag nr. 2.

§§ 1 og 2, ændringsforslag nr. 3 om en ny affattelse af § 3 og § 3 i den ændrede affattelse

vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling
vedtoges uden afstemning.

Formanden: Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Anden behandling af forslag til lov om ændring af retsplejeloven og myndighedsloven. (Ændringer i rets- og politikredsinddelingen m. v.).

(Første behandling af lovforslaget (nr. 124) findes i tidenden sp. 3362, udvalgets betænkning i tillæg B. sp. 2289).

Der var stillet 26 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer, ændringsforslagene og spørgsmålet om lovforslagets overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

Falk Hansen: Jeg vil gerne begynde med at udtrykke min tilfredshed med, at det er lykkedes i udvalget at skabe enighed mellem alle fem partier om det foreliggende lovforslag. Jeg synes, vi efter et meget grundigt udvalgsarbejde er nået frem til et fornuftigt og rimeligt resultat.

Som det også fremgår af betænkningen, har udvalget været enig om, at hovedsigtet måtte være at skabe det bedst mulige grundlag og de bedste rammer for politiets forskellige funktioner og dets arbejde.

[Falk Hansen.]

Netop i øjeblikket, hvor vi desværre må erkende, at der er en stigende kriminalitet, og se i øjnene, at omfanget og styrken af vold og brutalitet er blevet øget, må det være aldeles afgørende, at politiet får de bedste arbejdsvilkår både med hensyn til den opklarende virksomhed og i høj grad også, når det drejer sig om det præventive arbejde med at søge at forhindre, at et kriminelt handlingsforløb sættes i gang.

Personlig er det min opfattelse, at politiets arbejde ikke mindst i de senere år er blevet betydelig vanskeligere og risikoen for den enkelte betjent forstærket. På den baggrund er det mit håb, at den nye struktur må være egnet til at lette dette vanskelige og ikke sjældent farlige arbejde. Det er helt uundgåeligt, at politiet fra tid til anden vil blive udsat for kritik af sin måde at løse opgaverne på, og det ville være aldeles unaturligt, om en sådan kritik ikke også i visse tilfælde både var rimelig og berettiget. På den anden side er det min bestemte opfattelse, at der fra politiets side, både fra ledelsen og fra den enkelte betjent, gøres, hvad der er menneskelig muligt for at få løst opgaverne på en for alle så tilfredsstillende måde som overhovedet muligt under ofte vanskelige forhold.

Desværre er der i offentligheden og pressen en tendens til kun at hæfte sig ved de negative ting og tilfælde, mens man langt sjældnere noterer sig de mange tilfælde og lejligheder, hvor tingene er lykkedes på en for alle tilfredsstillende måde. Jeg håber, at den nye struktur vil kunne medvirke til, at forholdet mellem politi og borger udbygges og styrkes i positiv retning til gavn for begge parter.

Forhåbentlig vil gennemførelsen af dette lovforslag betyde, at vi i fremtiden, efterhånden som loven føres ud i livet, kommer til at se mere politi på gader og veje og dermed opnår noget af den præventive virkning, som forslaget tilsigter.

Den lange række henvendelser, udvalget har modtaget under arbejdet med lovforslaget, både skriftlige og ved personligt fremmøde af deputationer, siger noget om den interesse, der knytter sig til spørgsmålet om politiets arbejde og virke rundt omkring i landet. Jeg tror rolig, jeg kan sige, at udvalgets medlemmer meget nøje har over-

vejet alle henvendelser, uden at det dog derfor naturligvis har været muligt at tilgodese alle ønsker.

Som jeg allerede sagde ved første behandling af lovforslaget, har det for mig været mere afgørende, at en by eller et område fik så god og effektiv politimæssig dækning som overhovedet muligt, end at man bevarede en politimester. Uden på nogen måde at ville undervurdere en politimester må det stå helt klart, at hans muligheder for løsningen af de politimæssige opgaver helt er afhængig af, hvilke styrker han råder over. Jeg håber, at en række af de byer og områder, som nu må afgive deres politimester, efterhånden må erkende, at det ikke medfører forringelse af den service, der ydes befolkningen på en række områder, men medfører en mere effektiv dækning på alle døgnets timer af de nye politikredses områder. Ved sammenlægningerne opnås nemlig, at hovedstationen i de sammenlagte kredse kan overtage udryknings- og patruljeberedskabet døgnnet rundt for hele kredsen. Opbygningen af en effektiv betjening til dette døgnberedskab kan bl. a. ske, fordi den nettoforøgelse af det samlede politipersonale, som ventes i de første år, kan fordeles på færre enheder. Som følge heraf kan personalet i de områder, der sammenlægges med den større politikreds, bl. a. fritages for udrykningsberedskab i stationens åbnings-tid og endvidere fritages for den byrde, der ligger i afspadsering af overtid i forbindelse med faktisk udrykning i fritiden.

Jeg skal ikke i enkeltheder gennemgå de af udvalget og ministeren stillede ændringsforslag, men kun hæfte mig ved, at antallet af kredse nu bliver 54 og ikke som efter lovforslaget 48.

Med hensyn til opretholdelsen af Tårnbys rets- og politikreds vil jeg gerne understrege udvalgets indstilling om, at ændringer i Tårnbys forhold må afvente fastlæggelsen af den kommunale struktur i hovedstadsområdet.

Med hensyn til den femte politikreds på Fyn har der i udvalget, således som det også fremgår af betænkningen, været uenighed, ikke med hensyn til den femte kreds som sådan, men med hensyn til placeringen af hovedsædet i denne kreds. Valget stod mellem Assens og Fåborg, og efter at det fra justitsministerens side blev oplyst, at der

[Falk Hansen.]

rent politimæssigt ikke var noget, som talte mere for den ene end for den anden by, valgte man at placere hovedsædet i Assens, bl. a. under hensyn til, at der dér forefindes brugbare og nye bygninger til formålet. Jeg skal ikke lægge skjul på, at dette for mig har vejet tungt i forbindelse med afgørelsen, når det rent politimæssigt var ligegyldigt, hvor hovedsædet blev lagt, mens jeg til gengæld også gerne vil sige, at Fåborg kommunes endog telegrafiske henvendelser ikke har gjort indtryk på mig, måske snarere tværtimod. At kommunen tilbyder at indrette en bygning til politiet for på den måde at sikre sig hovedsædet i kredsen, forekommer mig at være en højst ejendommelig fremgangsmåde. Netop i en sparetid både for stat og kommuner kan det ikke være rimeligt, at en kommune anvender skatteydernes penge på den måde, når der i en anden by i politikredsen findes en bygning, som er velegnet til formålet. Jeg ved ikke, hvordan tilsynsmyndigheden og indenrigsministeriet ville have set på en sådan disposition, men det er jo også i den forbindelse underordnet.

Jeg er helt klar over, at politiets lokale forhold er så ringe i Fåborg, at der under alle omstændigheder skal ske bygningsmæssige ændringer, også selv om Assens nu bliver hovedsædet i kredsen, men udgifterne i denne forbindelse vil formodentlig blive af et betydelig mindre omfang, og det må være rigtigt, også uanset hvilken kasse pengene skal tages af. I den sidste ende er der jo kun borgerne til at betale, og de vil formodentlig være glade over, at udgifterne bliver så små som overhovedet muligt også i denne forbindelse.

Med hensyn til Gråsten politikreds er det min opfattelse, at der om end hovedsædet bliver i Gråsten, vil blive tale om en meget stærk politimæssig dækning både af Kruså ved grænsen og af Åbenrå by. Det er også oplyst fra rigspolitichefens side, at det, at man placerer politimesteren i Gråsten, ikke vil føre til en formindskelse af ordenspolitistyrken i Åbenrå, og her må efter min opfattelse som tidligere nævnt det politimæssige beredskab veje tungere end spørgsmålet om, hvor politimesteren bor.

Selvfølge er der da kredse, som jeg gerne havde set vi ikke havde fået, men på den anden side finder jeg, at lovforslaget

som helhed er så stor en forbedring, at jeg gerne accepterer de 54 kredse, som nu er resultatet.

Med hensyn til retskredsene har jeg ingen egentlige bemærkninger. Jeg synes, den løsning, udvalget er nået frem til, er både rimelig og fornuftig, og jeg vil gerne udtrykke min tilfredshed med, at der i udvalget også blev enighed om, at der nu kun bliver præsidenter ved retterne i København, Odense, Århus og Ålborg. Det må forekomme at være helt rigtigt.

Til sidst vil jeg gerne takke justitsministeren for det fyldige og grundige materiale, som udvalget har fået til rådighed under arbejdet med lovforslaget. Det ville vel ikke være at vente, at man på et område som dette kunne nå et resultat, som alle ville være helt tilfredse med, men det er min opfattelse, at vi med det foreliggende er nået så langt i retning af det rigtige, som det er muligt, når mange forskellige interesser og ønsker skal tilgodeses. Jeg kan altså anbefale lovforslaget til vedtagelse i den skikkelse, hvori det nu efter udvalgsarbejdet fremtræder.

Thestrup: Det konservative folkepartis medlemmer af udvalget anbefaler de foreslåede ændringer. Ændringer i rets- og politikredse er en meget vanskelig sag at gennemføre. De byer og de distrikter, for hvis vedkommende der sker forandringer, er næsten altid imod sådanne forandringer, og derfor skal man ikke gennemføre en sådan ændring, uden at det er ganske nødvendigt. Det er imidlertid ganske nødvendigt som følge af ændringerne af kommunegrænserne, og når ændringer skal foretages, må det være rimeligt samtidig at få foretaget de ændringer, som udviklingen tilskynder til. Her kommer i første række, hvad politikredsen angår, hensynet til en bedre kriminalitetsbekæmpelse. Vi må have så store politikredse, at der enten kan være døgnvagt eller der kan samarbejdes med en stor kreds, der har døgnvagt.

Hvad retskredsene angår, har vi sigtet mod at få retskredse med et sådant befolkningsmæssigt underlag, at dommerne gennemgående personlig kan behandle de vigtigere retssager, først og fremmest de egentlige straffesager og de civile sager. Det er grundlovens forudsætning, og vi har sigtet

[Thøstrup.]

på at opfylde dette. Men vi har ved siden af dette hensyn taget et hensyn til, at ændringerne ikke skulle medføre for store økonomiske krav. Her tænker vi naturligvis på opførelse af nye bygninger.

Ved siden af disse rent saglige hensyn har vi tillige søgt at imødekomme ønsker fra befolkningen, og vi beklager, at vi ikke har kunnet imødekomme alle. Det har imidlertid ikke været muligt, til dels fordi ønskerne har været modstridende. Der bliver efter de foreslåede ændringer 16 dommere mere end nu og 18 politimestre færre end nu. Jeg har forstået ministeren således, at man vil søge at indskrænke dommerfuldmægtigenes antal om ikke helt med 16 svarende til forøgelsen af antallet af dommerne så dog noget i denne retning. Loven her skulle altså betyde en vis nedsættelse i antallet af højere tjenestemand inden for rets- og politivæsenet.

Der er et enkelt forhold, som jeg gerne vil nævne. Det er politifuldmægtigenes advancementsforhold, og det gør jeg, fordi det er en betingelse for at få gode folk, at der er tilfredsstillende advancementsforhold. Så vidt jeg erindrer, har ministeren og jeg tidligere talt om muligheden for en mere selvstændig stilling for den ældste politifuldmægtig i hver kreds, eventuelt som anklager. Vil ministeren overveje dette spørgsmål?

Mit partis medlemmer af udvalget beklager, at Fåborg ikke blev hovedsædet i den af udvalget foreslåede politikreds 26. Efter vor opfattelse er Fåborg politimæssigt bedre egnet som hovedsæde end Assens, og det er ikke alene vor opfattelse, men det er også givet, at det for staten i alt fald ville have været økonomisk fordelagtigt at have valgt Fåborg i stedet for Assens, idet forholdet er det, at der skal en politistation til i Fåborg, og den havde kommunen tilbudt at stille til rådighed. Det var den gamle administrationsbygning, som man ville stille til rådighed for politiet og oven i købet indrette, som politiet ønskede det, uden nogen krav på staten. Jeg kan ikke se, at der er noget som helst at behøje Fåborg kommune i denne anledning. Jeg synes, det havde været ganske rimeligt, og jeg kan ikke tænke mig, at der var blevet tale om udgifter, der havde været af nogen som helst betydning for skatteborgerne, om man

havde valgt denne løsning i stedet for den anden løsning, man har valgt.

Til slut vil jeg henvise til betænkningens udtalelse om det vigtige i, at der bibeholdes understationer de steder, hvor der nedlægges politikredse, og at nedlæggelsen, således som der er gjort rede for i betænkningen, ikke medfører forringelse af den service, der ydes befolkningen. Dette gælder for Åbenrå og Lemvig såvel som for de andre byer, som hovedsædet flyttes bort fra.

Jeg kan slutte mig til de udtalelser og de ønsker, hr. Falk Hansen fremsatte om, at denne ordning måtte føre til, at man i højere grad fra befolkningens side værdsatte det store arbejde, politiet gør.

Med disse bemærkninger kan vi anbefale de stillede ændringsforslag.

Nathalie Lind: I min ordførertale ved første behandling af dette lovforslag nævnedes jeg, at mit parti følte sig langt mere tiltalt af den mindre reform, der for politikredsenes vedkommende lå i mindretallets udtalelse i betænkningen om politikredsinddelingen i Danmark, hvorefter man i stedet for 24 kun skulle nedlægge 16 politikredse. Jeg nævnte også, at vi for retskredsenes vedkommende på flere punkter var i tvivl om, hvorvidt de foreslåede ændringer var nødvendige eller rigtige.

Selv om justitsministeren og jeg havde en, jeg ved ikke, om vi skal kalde det elskværdig ordveksling eller meningsudveksling i anledning af, at jeg havde vovet af fremføre, at jeg måtte beklage, at der i dette lovforslag var en manglende forståelse for den egnsudviklingsmæssige betydning af denne reform, glæder jeg mig på den anden side ved at tænke tilbage på, at ministeren også lovede at være lydhør over for eventuelle forslag om forbedringer. Jeg finder nemlig, at ministeren har levet op til dette løfte. Jeg mener, at det lovforslag, partierne nu i enighed kan anbefale folketinget at vedtage, virkelig indeholder mange forbedringer, og jeg takker ministeren for beredvilligheden til at gå med hertil.

Resultatet er, som det er blevet nævnt af tidligere ordførere, at vi bevarer 6 politikredse og 7 retskredse flere end oprindeligt tænkt, og det sker — det vil jeg gerne stærkt understrege — uden at lovforslagets hovedformål: at sikre befolkningen en bedre

[Nathalie Lind.]

politimæssig betjening, er blevet kompromitteret. Jeg tillader mig igen her at henvise til det citat, jeg anvendte ved første behandling, hvor det sagkyndige mindretal i strukturudvalget gør opmærksom på, at selv om man opretholdt de 8 politikredse, de foreslog, betød det ikke, at hovedideen med reformen gik tabt. De kredse, vi opretholder, ligger i naboområder til politikredse, der i forvejen er så store, at deres styrketal og struktur ikke ændres væsentligt ved at lade de mindre kredse bestå.

Nu er det kun 6 af de nævnte 8 kredse, der bevares, og jeg mener, at der for de sidste 2 må findes ordninger, så den politimæssige betjening af befolkningen ikke forringes. Tidligere ordførere har været inde på, og det er også sagt klart i betænkningen fra folketingsudvalget, at nedlæggelse af en politikreds ikke må betyde, at den service, politiet yder befolkningen, forringes. Betænkningen nævner her som eksempler Lemvig og Åbenrå. Det, der ligger i disse ord, er, at der fortsat skal findes politistationer i disse og i andre byer, og at de må indrettes som ekspeditionssteder for de kontorfunktioner med hensyn til pas, førerbevis osv., som udføres på politikontoret.

I 1970 nedskar vi antallet af kommuner fra 1.386 til 277. Denne reform måtte få konsekvenser for politi- og retskredsinddelingen, idet det netop af hensyn til politiets samarbejde med de kommunale myndigheder var uheldigt, at en kommune var delt mellem flere politikredse. Det vil nu ikke længere være tilfældet, så dette sigte med reformen er dermed opfyldt.

Men det ligger vel i sagens natur, at en så omfattende strukturel reform ikke kan gennemføres, uden at der i nogle af de byer eller områder, der berøres af den, opstår skuffelse. Det er naturligt, vel ikke mindst i tyndt befolkede egne, at nedlæggelse af en statsfunktion som i dette tilfælde en politi- eller en retskreds giver anledning til skuffelse. Vi har fra udvalgets side bestræbt os på at træffe så sagligt velfunderede løsninger som muligt. Der har til udvalget været rettet i alt 83 henvendelser, skriftlige såvel som mundtlige, og jeg tror at kunne sige, at de synspunkter, der herigennem er blevet fremført, i alle tilfælde har givet anledning til

dybtgående overvejelser. Efter anden behandling her i dag er der anmeldt yderligere en deputation, som vi vil lytte til med samme interesse.

Men til de byer og områder, som føler sig lidt skuffede over resultatet, vil jeg sige: strukturændringen kommer ikke til at betyde en dårligere sikkerhedsmæssig betjening. Lovens formål er det modsatte, hvad også hr. Falk Hansen og hr. Thestrup var inde på, nemlig at sikre muligheden for døgnvagt og bedre patruljeringsordninger og dermed en bedre politimæssig bevogtning. De steder, hvor der i dag findes hovedstationer, vil de kunne opretholdes som understationer, og hvor der er understationer, skal de forblive. Jeg ved, at der fra visse sider har været, ikke manglende forståelse for dette, men uklarhed derom, og derfor vil jeg bede justitsministeren her fra tingets talerstol bekræfte, at det forholder sig således, at der altså ikke er tale om, at nogle egne skal føle sig prisgivet eller ladt i stikken uden politimæssig beskyttelse.

I øvrigt er det mit hovedindtryk, at resultatet af udvalgsbehandlingen med bevarelse af de 6 politi- og de 7 retskredse mere end oprindelig foreslået er blevet mødt med tilfredshed, ikke blot over det opnåede resultat, men fordi man havde en fornemmelse af, at protesterne eller henvendelserne til udvalget hjalp. Jeg kan som et eksempel herpå nævne opretholdelsen af Skjern retskreds. Ikke mindre end 9 af de 83 henvendelser kom fra Skjern, og ikke blot fra byrådet, men fra en lang række organisationer: fra Arbejdernes Fællesorganisation, håndværker og industriforening, handelsforening, turistforening m. v., ligesom protestlister i løbet af meget kort tid fik flere tusinde underskrifter. Tilsvarende protestlister, der er kommet fra andre steder i landet, har også spillet ind, f. eks. med hensyn til spørgsmålet om at bevare Brødstrup retskreds.

Jeg håber, at de deputationer, som er mødt op i udvalget, har følt, at rejsen til København ikke var forgæves, men at deres indsats havde betydning. Det er vel dybest set det vigtigste resultat af denne udvalgsbehandling, at her er der blevet udøvet et stykke nærdemokrati i praksis. Den befolkning, som dette lovforslag vedrører, har kunnet føle, at man ikke ønskede at lovgive

[Nathalie Lind.]

hen over hovedet på dem, men netop ville tage hensyn også til deres synspunkter. De har mærket, at deres indsats havde betydning, at det kunne nytte at opsøge folketinget.

Med disse ord skal jeg anbefale, at man stemmer for lovforslaget.

Gudme: Når der er indgået eller er ved at blive indgået et forlig om en ting, er det vel altid noget af en smagssag, hvor meget man skal gå i enkeltheder. Min erfaring er den, at eftersnak efter et forligsresultat som regel er af det onde, i særdeleshed hvis den drejer sig om enkeltheder i forligsresultatet, for så kan man meget nemt komme til at rippe op i det, man nu engang var blevet enig om. Derfor skal jeg heller ikke komme med megen eftersnak, men alene sige, at det, som nu 5 enige partier fører frem til vedtagelse i dag ved ånden behandling, i mine øjne er et godt forligsresultat. Der har været meget modstridende opfattelser ved behandlingen af dette lovforslag, men jeg skønner, at vi har bøjet spidserne i den grad mod hinanden, at vi har nået et resultat, der virkelig er, som et forlig bør være, sådan at alle er jævnt godt tilfredse — eller ligé utilfredse, som man også plejer at sige.

Jeg havde lejlighed til ved første behandling at fremdrage principperne i lovforslaget og dér sige, at vi naturligvis fra mit partis side erkendte, at kommunegrænseændringen i 1970 medførte, at også rets- og politikredsenes grænser måtte ændres, og at vi endvidere var forstående over for det ønske om rationalisering, som fremførtes fra politiets side, men at vi på den anden side også fandt, at hensynet til de enkelte byer og egne — netop de byer og egne, som måske nu skulle berøves deres selvstændige politikreds og retskreds — også måtte tages, og at dette hensyn næppe var taget i tilstrækkelig grad i lovforslaget, som det var foresat.

Jeg skønner, at det forligsresultat, som vi nu har nået, tilgodeser også de enkelte byer og egne, som skulle berøves deres politikredse eller retskredse, på rimelig måde, i særlig grad de tyndtbefolkede egne. Vi får 6 flere politikredse, end lovforslaget gik ud på, og det betyder ikke blot, at Tårnby poli-

tikreds bliver opretholdt, men også, at vi ikke får så store enheder i Odense, Esbjerg, Århus og Ålborg, som lovforslaget gik ud på.

Der er nogle enkelte steder, som vi har drøftet under udvalgsbehandlingen, hvor det måske gør lidt ondt, at man ikke har kunnet opretholde selvstændige enheder.

Det vil ikke være rigtigt at nævne navnene nu. Men jeg synes, det er helt rigtigt at understrege det, som tidligere ordførere også har været inde på, nemlig at vi har fået udtrykkelige erklæringer fra justitsministeren om, at den befolkningsmæssige service fra politiets side de steder, hvor de selvstændige embeder og kontorer forsvinder, ikke bliver forringet.

Under udvalgsarbejdet har vi måttet træffe nogle afgørelser om, i hvilken af to konkurrerende byer sædet for en politikreds skulle være. Det har drejet sig om valg mellem Assens og Fåborg, mellem Odder og Skanderborg og mellem Gråsten og Åbenrå. Det er jo ret naturligt, at i alle disse tilfælde er kommet protester fra den by, der ikke fik polimesterens sæde. Men jeg skønner, at vi ved behandlingen af disse spørgsmål i alle tilfælde har taget det rimelige og saglige hensyn, at dér, hvor de bedste bygningsmæssige betingelser for at have politimesterens kontor og embedet placeret, måtte sædet også være, selvfølgelig under forudsætning af at der ikke samtidig skete nogen politimæssig forringelse. Det er så blevet til Assens fremfor Fåborg, Odder fremfor Skanderborg og Gråsten fremfor Åbenrå.

Med hensyn til retskredsen har vi fulgt det samme princip, som jeg før gav udtryk for: at netop de tyndtbefolkede egne ikke skulle miste de selvstændige embeder, som de hidtil har haft, hvis det var sådan, at der var et rimeligt befolkningsunderlag for embedets oprettelse. Det har medført, at foruden Tårnby retskreds, som følges med politikredsen, får vi yderligere 6 jyske retskredse af en passende størrelse, det vil sige med et befolkningstal på ca. 25.000, lidt under eller lidt over, alt efter situationen. Dette forekommer mig tilfredsstillende.

Tilbage står alene at sige, at vi må håbe, at de valg, vi har truffet, er de rigtige, og at befolkningen snart vil kunne vænne sig til de nye grænser og de nye embeder, der

[Gudme.]

bliver tale om, samt at både politiets og refternes personale, som skal tjenstgøre inden for de nye enheder, hurtigt vil kunne finde sig til rette med ændringen.

Jeg håber også, at justitsministeren vil benytte den adgang, som står i lovforslagets § 5, til en lempelig ikrafttræden, sådan at han successivt sætter loven i kraft. Jeg føler mig overbevist om, at han vil gøre det.

Inger Lise Petersen: Som jeg allerede sagde ved første behandling, kunne SF tilslutte sig de generelle retningslinjer i dette lovforslag, som nu har været til en grundig gennemgang i mange udvalgs møder.

Der er under udvalgsarbejdet foretaget en del ændringer i detaljerne. Politikredsene blev ikke som oprindeligt foreslået reduceret fra de nuværende 72 til 48, men derimod til 54, og retskredsens tal blev 84 i stedet for 77.

Jeg glæder mig over, at alle i udvalget er enige om, at ændringerne vedrørende Tårnby politi- og retskreds udsættes, indtil problemerne vedrørende den kommunale inddeling omkring København er løst.

Vi har under udvalgets arbejde modtaget forslag til oprettelse af lokalnævn, en lille forbedring af de nuværende politiråd, tangerende hvad jeg efterlyste under første behandling. Dette forslag til vi formodentlig i næste samling få nærmere lejlighed til at drøfte, men jeg vil gerne her tilkendegive, at jeg er glad for initiativet bag dette forslag, selv om jeg ikke er tilfreds med detaljerne.

Det har været interessant at deltage i udvalgsarbejdet og lytte til de mange deputationer fra landets forskellige egne. Men vi har jo ikke været i stand til at opfylde alles ønsker, hvis formålet med rationaliseringen ikke skulle gå tabt. Jeg er særlig glad for tilføjelsen i betænkningen om, at der skal være døgnvagt i Korsør på grund af de forskellige lokale forhold dér.

Jeg har al mulig grund til at tro, at denne rationalisering inden for politiet vil vise sig

at kunne opfylde forventningerne, nemlig en effektivisering af politiets arbejdsvilkår, en styrkelse af det præventive arbejde og sidst, men ikke mindst, den bedst mulige betjening af befolkningen. Jeg kan derfor på mit partis vegne anbefale lovforslaget.

Axel Ivan Pedersen: Uagtet at der er opnået politisk enighed om ændringerne i rets- og politikredse, må jeg beklage, at der ved de stillede ændringsforslag ikke er taget hensyn til øen Mors, således at politikredsen dér kunne opretholdes. Jeg meddelte ved første behandling, at jeg ikke kunne medvirke til denne lovgivning, medmindre Morsø politikreds blev opretholdt. Men da jeg ikke kan være nærværende ved tredje behandling, må jeg med disse bemærkninger markere min stilling.

Jeg har ikke været medlem af udvalget og har ikke dér kunnet arbejde for mine synspunkter. Tilbage har jeg haft den mulighed uden for betænkningen at stille ændringsforslag. Jeg har imidlertid med den enighed, der har været om bl. a. også at lade Mors i stikken, anset det for håbløst. Når jeg tillige har fået forelagt, at et sådant underændringsforslag ville medføre, at loven ikke kunne gennemføres i denne samling, og at nødvendige ændringer derfor måtte udsættes, var det en grund yderligere til ikke at stille forslaget. Men det betyder altså ikke, at jeg billiger denne lovgivning, og jeg stiller mig tvivlende over for, om publikumsbetjeningen i fremtiden vil blive tilfredsstillende.

Må jeg slutte disse bemærkninger med dog at takke dem, der har stridt, hvad jeg vil kalde den gode strid.

Justitsministeren (K. Axel Nielsen): Jeg vil gerne begynde med at takke de ordførere, der har talt i dag — det gælder også ordføreren for Mors.

Hr. Falk Hansen fremhævede med rette de principielle linjer, der præger det lovforslag, vi her behandler. Det er særdeles vigtigt, at man holder sig for øje, hvad der er det egentlige grundlag og den egentlige bag-

[Justitsministeren.]

grund for, at vi nu kommer med denne efter min mening meget betydelige reform af landets inddeling i rets- og politikredse.

Hr. Thestrup stillede mig et par spørgsmål, først om der vil ske en indskrænkning i antallet af dommerfuldmægtige i takt med den udvidelse af dømmernes antal, som nu gennemføres. Dertil vil jeg i hovedsagen sige ja, for det følger simpelt hen af, at antallet af faste konstitutioner vil blive reduceret. Jeg er dog nødt til at tage det forbehold, at arbejdsbyrden jo kan virke i modsat retning, og det må vi, som jeg er sikker på hr. Thestrup vil indrømme, tage hensyn til.

Dernæst spurgte hr. Thestrup, om vi ville overveje en forbedring af politifuldmægtigenes avancementsmuligheder, f. eks. ved at vi etablerede faste anklagere. Det kan jeg også svare positivt på, det vil vi gerne overveje. Vi har ikke taget stilling til spørgsmålet endnu, men jeg synes nok, det i høj grad er overvejelse værd, om man ved de underretter, hvor der er mange kriminelle sager, bør have faste anklagere ved siden af politimesteren. I praksis er det i forvejen sådan, at det vel de fleste steder er politifuldmægtigene, der som oftest møder i retten. Jeg kender godt cirkulæret om, at man så vidt muligt også skal se politimesteren en gang imellem — men jeg skal ikke træde mere i det.

Fru Nathalie Lind var så venlig at sige tak, fordi jeg havde været beredvillig til at føre forhandlinger. Dertil kan jeg da kun sige: selv tak! Hun nævnedes også, at det var en elskværdig meningsudveksling, vi havde under første behandling. Ja, naturligvis. I de heldigvis mange år, vi har kendt hinanden, mindes jeg ikke nogen lejlighed, hvor vore meningsudvekslinger ikke har været elskværdige.

Så spurgte fru Nathalie Lind, om jeg ville bekræfte, at det også efter vedtagelsen af dette lovforslag vil være sådan, at ingen egn af landet skal føle sig uden politimæssig beskyttelse. Det vil jeg svare bekræftende på i nogle mere almindelige betragtninger, jeg gerne vil slutte af med.

Hr. Gudme sagde det absolut rigtige, at når der er indgået et forlig, skal man være varsom med eftersnak, for så kan det let blive af det onde. Jeg håber ikke, at de betragtninger, jeg nu kommer med, vil kunne

karakteriseres som eftersnak. Tværtimod vil jeg gerne have, at det opfattes som bekræftelse af aftaler, vi har truffet. Til hr. Gudme vil jeg også sige, at selvfølgelig vil vi efterleve de tilsagn, vi har givet om en lempelig ikrafttræden.

Fru Inger Lise Petersen gjorde opmærksom på det glædelige i, at vi havde taget Tårnby ud af forslaget. Selvfølgelig kan man se forskelligt på, om det er glædeligt eller ej; det medfører vel nok nogle vanskeligheder. Men jeg erkender, at når hovedsigtet med lovforslaget bygger på kommunalreformen, og når kommunalreformen endnu ikke har nået hovedstadsområdet, er der god grund til at sige: vi venter med Tårnby, indtil også hovedstadsområdet har fået sin kommunalreform.

Fru Inger Lise Petersen nævnte også de oplysninger, der var kommet om et politiråd eller et politinævn, som vist er det rigtige udtryk. Det er rigtigt, som fru Inger Lise Petersen sagde, at det er noget, vi vender tilbage i næste samling, og skulle der være meningsuoverensstemmelser om etablering af den ordning, som vi nu arbejder på at stille forslag om, kan vi selvfølgelig forhandle os til rette om det.

Så vil jeg kun til hr. Axel Ivan Pedersen, der talte Mors' sag, sige, at jeg vel forstår, at han som mangeårig borgmester i Nykøbing Mors er bekymret over, at Nykøbing nu mister sin politimester. Men i den store sammenhæng må det selvfølgelig karakteriseres som et lokalt problem, og dér har jeg vel lov til at sige, at hvis vi skulle have taget hensyn til alle de lokale ønsker, som er fremsat først over for justitsministeriet og senere over for udvalget, ville vi ikke være nået igennem hverken i denne, den næste eller den næste samling igen. Så ville vi aldrig være nået igennem med en fornuftig reform. Men jeg takker naturligvis for, at hr. Axel Ivan Pedersen har afstået fra at stille ændringsforslag.

Efter at jeg her har takket de enkelte udførere, vil jeg gerne takke hele udvalget for det meget store og, når man tænker på sagens størrelse, relativt hurtige arbejde, som er udført med dette lovforslag. Jeg synes, det er noget af en bedrift. Betænkningen viser, at udvalget har modtaget et rekordagtigt antal henvendelser. Der har været rekordlange samråd. Der har været

[Justitsministeren.]

et stort antal spørgsmål, både skriftligt og mundtligt besvaret, og derudover må udvalget jo have taget sig tid til en gennemgang af de mange detaljer, som dette lovforslag angår. Det synes jeg jeg har grund til at takke udvalget meget hjerteligt for.

I min fremsættelsestale nævnte jeg, at en revision af rets- og politikredsinddelingen var blevet aktuelt efter kommunalreformens gennemførelse — det er også fremhævet af andre ordførere, bl. a. fru Nathalie Lind — og at det var af særlig betydning, at der på ny blev sammenfald mellem rets- og politikredsgrænserne indbyrdes og over for den kommunale inddeling. Dette ene hovedformål er med det nu foreliggende forlig nået fuldt ud med hensyn til kommunerne og i det store og hele også med hensyn til amtskommunerne, regioninddelingen samt i det indbyrdes forhold mellem rets- og politikredse.

Det andet og meget vigtige hovedformål er at opnå en rationalisering, ikke mindst af politivæsenets forhold. Inden for andre administrative områder har man erkendt, at det i dag er nødvendigt at organisere større enheder, hvis man vil opnå en rimelig effektivitet. Det samme gælder naturligvis inden for politiet. Med den ændring i befolkningens struktur og den udvikling, især inden for det tekniske område, der er sket siden 1919, da vi fik retsreformen, må der gives politiet tidssvarende rammer, hvis personalet skal have reel mulighed for at løse sin opgave, en opgave, som befolkningen under alle omstændigheder venter løst. Alene politiets driftsbudget andrager i dag ca. 700 mill. kr. Skal der opnås en antagelig udnyttelse af disse penge, må der ske en rationalisering.

Alternativet, hvis der overhovedet er et alternativ, er en meget bekostelig yderligere forøgelse af politistyrken og materiel til denne. Den eksisterende ordning især med hensyn til politiets hovedfunktion: det præventive arbejde i form af udrykningsberedskab og patruljering, er klart utilfredsstillende. Det er uholdbart over for befolkningen, når forældede rammer i vidt omfang fører til, at dele af politikredse eller hele politikredse kun har patruljering af kredsens personale og et udrykningsberedskab på grundlag af en åben politistation i

omkring 48 timer om ugen, medens hovedstation, understation og landbetjente har lukket i de øvrige ca. 120 timer. Det fremsatte lovforslag indebar mulighed for i de kommende år at etablere og udbygge tilstrækkeligt bemandede hovedpolitistationer for så godt som hele landet til varetagelse af den radiodirigerede udryknings- og patruljetjeneste i alle døgnets timer. Samtidig betød forslaget, at der ved sammenlægningerne blev frigjort personale, som kan benyttes til at udbygge distriktspolitiordningen, og personale til supplement af patruljetjenesten under stationsdistrikterne i dag- og eventuelt aftentimerne.

Selv om forliget efter min mening har skabt nogle skønhedspletter, er det dog min opfattelse, at det bedømt som en helhed indeholder så centrale forbedringer, at jeg kan tilslutte mig det. Der er tale om en væsentlig forbedring af grundlaget for udryknings- og patruljetjenesten, som det naturligvis er min agt at følge op. Der vil med forliget kunne etableres større enheder, der kan danne reserve for svagere kredse. Sammenlægning af politikontorer medfører, at kontorpersonalet kan fordeles anderledes og bl. a. stationeres på underpolitistationer med henblik på at opretholde den service over for befolkningen, som er så vigtig. Samtidig kan dette bidrage til, at der efterhånden kan frigøres yderligere politipersonale, der i dag udfører kontorfunktioner, til egentligt udgående politiarbejde.

Jeg kan ligeledes tilslutte mig folketingsudvalgets bemærkninger i betænkningen og på ny bekræfte, at politistationerne de steder, hvor der nedlægges politikredse, ikke vil blive nedlagt, og at heller ikke døgnvagtstationen i Korsør vil blive nedlagt, når lovforslaget gennemføres.

Der er dog grund til at nævne det almindelige princip, som altid har været gældende og må gælde på dette område, nemlig at administrationen af landets politi hører under justitsministeren, og at det er dennes og herigennem bl. a. rigspolitichefens pligt at sørge for, at stationering af personale til enhver tid følger udviklingen.

Personale, hovedstationer og understationer m. v. skal stedse være placeret efter de politimæssige opgaver, som skal løses.

Jeg gentager, at disse bemærkninger naturligvis ikke betyder, at jeg ikke står

[Justitsministeren.]

ved mit tilsagn, men vi kender ikke udviklingen i årene, der kommer.

Som tidligere nævnt er jeg også enig i, at loven ikke må medføre en forringelse af den service over for befolkningen, der er så vigtig. Jeg kan derfor også tilslutte mig bemærkningerne i folketingsudvalgets betænkning om dette spørgsmål. Men også her bør det siges, at formålet med lovforslaget er en rationalisering og dermed mere hensigtsmæssig udnyttelse af de mange midler og det personale, der er til rådighed. Dette fremkommer som nævnt bl. a. ved sammenlægning af politikontorer, herunder motorontorer. Man kan ikke blot formelt sammenlægge politikredse og samtidig reelt opretholde nøjagtig samme stationering af personalet og nøjagtig samme betjening. Det ved folketingsudvalget, og jeg anser det for en selvfølge, at udvalgets bemærkninger ikke skal forstås således, at der ikke må rationaliseres.

Som det nævnes i udvalgets bemærkninger, er en af de måder, man i nedlagte kredse kan sikre service over for befolkningen på, at indrette politistationer til ekspeditionssteder, hvor publikum kan henvende sig også om de forskellige kontorfunktioner.

Lad mig så til sidst udtrykke min store tilfredshed med, at det faldt i min lod at være den justitsminister, der kan kontrahere og dermed tage ansvar for denne meget betydningsfulde reform. Jeg deler gerne både ære og ansvar med det folketing, der overvandt lokalt inspirerede betænkeligheder i erkendelsen af, at her drejer det sig først og fremmest om hele landets gavn.

Falk Hansen: Jeg skal ikke forlænge debatten yderligere, men kun lige sige en bemærkning til hr. Thestrup i anledning af ordvekslingen om Fåborg. Jeg vil gerne sige, at jeg meget tydeligt i mit første indlæg præciserede, at jeg var helt klar over, at der også skal bygges i Fåborg under de omstændigheder, som nu er til stede, hvor Assens får hovedsædet, men at jeg føler mig overbevist om, at det bliver inden for en anden beløbsramme. Jeg må sige, at i en tid, hvor man drøfter stats og kommuners økonomi, har jeg svært ved at forstå hr. Thestrups bemærkning om, at det i hvert tilfælde ville være en besparelse for staten at lægge

hovedsædet i Fåborg. Det må dog være de samlede økonomiske konsekvenser, som må tælle og være de afgørende.

Hermed sluttede forhandlingen.

Ændringsforslag nr. 1-18, § 1, således ændret, ændringsforslag nr. 19 om en ny affattelse af § 2, § 2 i den ændrede affattelse, ændringsforslag nr. 20 om en ny affattelse af § 3, § 3 i den ændrede affattelse, § 4, ændringsforslag nr. 21-23 om indsættelse af nye paragraffer, ændringsforslag nr. 24-25, § 5, således ændret, ændringsforslag nr. 26, § 6, således ændret, og §§ 7-8 vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden: Lovforslaget går nu til fornyet behandling i udvalget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Anden behandling af forslag til lov om ændring af lov om en kornordning.

(Første behandling af lovforslaget (nr. 232) findes i tidenden sp. 6018, udvalgets betænkning i tillæg B. sp. 2247).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Formanden: Sammen med denne sag foretages den sidste sag på dagsordenen, nemlig:

Anden behandling af forslag til lov om ændring af lov om afsætning af danske landbrugsvarer m. m.

(Første behandling af lovforslaget (nr. 233) findes i tidenden sp. 6018, udvalgets betænkning i tillæg B. sp. 2247).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagenes paragraffer og spørgsmålet om deres overgang til tredje behandling sættes til forhandling under ét.

Landbrugsministeren (Ib Frederiksen): Jeg vil gerne takke for hurtig udvalgsbehandling, så de sidste tidsfrister også kunne overholdes.